

PÄIJÄNNE-LEADER RY

TOIMINTAKERTOMUS

2021

SISÄLLYSLUETTELO

1 SISÄLLYS

1. TAUSTAA	3
2. YHDISTYKSEN TOIMINTA	3
3. PAIKALLINEN KEHITTÄMISTOIMINTA JA TULOKSET 2021	5
3.1 PÄIJÄNNE-LEADER.....	5
3.2 PÄIJÄT-HÄMEEN KYLÄT	9
3.3 SISÄ-SUOMEN KALATALOUDEN TOIMINTARYHMÄ.....	11
4. TALOUS	14

1. TAUSTAA

Päijänne-Leader ry:n on yksi Suomen 54:stä toimintaryhmästä. Yhdistyksen tehtävänä on toimia maaseudun kehittäjänä Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Padasjoen, Pertunmaan ja Sysmän kuntien alueella. Päijänne-Leader toteuttaa alueellaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2014-2020 sekä omaa paikallista strategiaansa. Yhteistyötä tehdään asukkaiden, yhteisöjen ja paikallisten viranomaisten sekä muiden organisaatioiden kanssa.

Toiminnan tarkoitus

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää paikallista omatoimisuutta, yhteistyöhön perustuvaa kehittämistä ja verkostoitumista eri toimijoiden välillä. Yhdistys toimii paikalliskehittäjänä, kannustaa asukkaita omatoimisuuteen, lisää kehittämiseen liittyvää osaamista, vahvistaa ja kehittää toimijoiden välistä yhteistyötä paikallisesti, alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Lisäksi yhdistyksen tarkoituksena on edistää elinkeinotoiminnan ja työllisyyden yleisiä edellytyksiä.

Monirahastoinen Leader-ryhmä

Päijänne-Leader ry toteuttaa ja rahoittaa Manner-Suomen Maaseudun kehittämisohjelman mukaisia toimenpiteitä Leader-rahoituksella. Päijänne-Leader hallinnoi myös Sisä-Suomen kalatalouden toimintaryhmän toimintaa, jonka rahoitus tulee Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta. Päijänne-Leader hallinnoi myös maakunnallista kylätoimintaa, jota toteuttaa Päijät-Hämeen kylät Kyläjaoston kautta. Kylätoimintaan rahoitus tulee Maa- ja metsätalousministeriön kylätoiminnan valtionavusta Suomen Kylät ry:n kautta.

2. YHDISTYKSEN TOIMINTA

Yhdistyksen kokoukset

Toisena koronatoimista johtuvana poikkeusvuonna 2021 Päijänne-Leaderin kevätkokous pidettiin Asikkalassa, Päijänne-Leader ry:n toimistolla 5.5.2021. Kokoukseen osallistui 14 henkilöä etäyhteyksien kautta. Kevätkokouksessa käsiteltiin sille kuuluvat asiat, mm. tilinpäätös sekä erillisenä asiana päätös rahastojen perustamisesta. Tarve rahaston perustamiseen syntyi kylätoiminnan siirtyessä Päijänne-Leaderin hallinnon alle. Vuosikokous päätti hyväksyä rahastojen perustamisen, säännöt rahastoille hyväksytään syyskokouksessa.

Syyskokous pidettiin hybridikokouksena 8.12.2021 Heinolassa Jyränkölän HeiMo-salissa. Paikan päällä Heinolassa oli puheenjohtajisto, Heinolan kokousedustaja ja toimihenkilöt, etäyhteyden päässä 11 jäsentä. Äänestystilanteeseen varauduttiin ottamalla käyttöön Äänestyskoppi.fi – palvelu, jota ei kokouksessa kuitenkaan tarvittu.

Syyskokouksessa käsiteltiin normaalit kokousasiat, mm. puheenjohtajavalinta sekä hallituksen ero- vuoroisuudet. Hallituksesta pakkoerovuorossa (6 vuotta) oli yksi jäsen. Hallituksen jäsenistö vaihtui jonkin verran, sillä sovitun rotaation myötä julkisen tahon edustuspaikat siirtyivät Asikkalasta ja Pertunmaalta Sysmään ja Padasjoelle. Uusina varsinaisina jäseninä hallitukseen valittiin Kaisa Vuorivirta Asikkalasta, Maria Virtanen Padasjoelta, Silja Latvanen Pertunmaalta ja Tanja Järvinen Sysmästä. Heidän henkilökohtaiset varajäsenensä ovat Rita-Ruotsalainen-Kyynäräinen Asikkalasta, Rauno Hännikäinen Padasjoelta, Mervi Honkanen Pertunmaalta ja Mia Tommola Sysmästä. Erillisenä asiana syyskokous hyväksyi rahastojen käyttösäännöt.

Sääntömuutokset

Toimintavuonna 2021 ei tehty sääntöuudistusta. Leader-ryhmien yhdistymisen myötä tullaan tekemään pieniä muutoksia sääntöihin, muutokset toteutetaan vuoden 2022 aikana.

Jäsenistö

Päijänne-Leaderin jäsenmäärän kehitys on ollut hyvin tasaista. Jäsenmaksu koetaan enemmän ns. kannatusjäsenmaksuksi kuin aktiiviseksi jäsenmaksuksi. Yhdistyksen internet-sivuilla on linkki, jolla voi hakeutua jäseneksi. Yhdistyksellä oli vuoden 2021 lopussa 107 henkilöjäsentä sekä 66 yhteisöjäsentä, yhteensä 173.

Hallitustyöskentely koronavuonna 2021

Hallituksen kokoukset toteutettiin pääsääntöisesti etäyhteydellä käyttäen Teams-sovellusta. Toinen koronavuosi sujui etäyhteyksien osalta jo helpommin, mutta etenkin tulevan kauden strategian valmisteluun liittyen etäyhteydet aiheuttivat hieman haastetta. Syyskaudella 2021 tilanteen vähän helpotuttua onnistuimme pitämään jopa kahdesti hallituksen kokoukset siten, että osallistumien oli mahdollista myös paikan päällä.

Hallitustyöskentely on ollut todella aktiivista. Hallitus kokoontui vuoden 2021 aikana 12 kertaa, yksi kokouksista oli sähköpostikokous. Kokouksissaan hallitus käsitteli 165 pykälää. Hallitus oli kaikissa päätöksissään yksimielinen. Hallitukseen kuuluu 12 jäsentä, joista yksi on puheenjohtaja.

Toiminta-alueemme kuudesta kunnasta valitaan edustus kolmikantaperiaatteen mukaisesti siten, että julkisen tahon edustuksen mukaisesti myös yksityisen ja yhdistystahon paikat kiertävät kunnittain. Jokaisella hallituksen jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen edustaen samaa taustatahoa. Varajäsenet kutsutaan kokoukseen vain, mikäli varsinainen jäsen ei itse pääse osallistumaan.

Kunta	Varsinainen jäsen	Läsnä	Varajäsen	Läsnä	Edustus
Asikkala	Minna Koskinen	11/12	Kaarin Koskinen	- /11	Y
Asikkala	Isa Maunula	12/12	Matti Kettunen	- /11	J
Hartola	Tero Mäyrä	10/12	Matti Tanskanen	- /11	A
Hartola	Kai Virtanen	10/12	Kati Pietinen	- /11	J
Heinola	Hannu Rinne	11/12	Tauno Kuusinen	- /11	A
Heinola	Saija Jäppinen	10/12	Heikki Mäkilä	2 /12	J
Padasjoki	Pirkka Ahola	12/12	Marja-Liisa Aidantausta	- /11	J
Padasjoki	Paula Salomäki	9/12	Hannu Hertti	- /11	Y
Pertunmaa	Risto Salminen	6/12	Raimo Mattila	- /11	J
Pertunmaa	Mirva Paasonen	9/12	Tiina Hölttä	1/11	A
Sysmä	Maire Kalliokoski	12/12	Pasi Uurasmaa	- /11	Y
Sysmä	Stina Ikonen	10/12	Pauli Nurminen	1 /12	J

Edustukset: Y= yhdistys, A= maaseudun asukas, J= julkisen tahon edustus

Päijät-Hämeen Leader-ryhmien yhdistymisprosessi

Hallitus osallistui aktiivisesti syksyllä 2020 alkaneeseen MMM:n ja Verkostopalvelujen järjestämään Muutostuki-koulutukseen, joka oli suunnattu toiminta-alueitaan muuttaville Leader-ryhmille. Kouluttajana toimi meille jo aiemmilta vuosilta tuttu Juha Heikkala. Koulutuskokonaisuuden aikana valmistui muutossuunnitelma Päijänne-Leader ry:n ja Etpähä ry:n yhdistymiselle. Muutossuunnitelmassa huomioidaan hyvin laajasti kaikki yhdistymiseen liittyvät tekijät, joista keskeisimpinä kysymyksinä on hallituksen kokoonpano ja siihen liittyvät kysymykset.

Valtakunnallisesti yhdistymässä on neljä Leader-ryhmää; Rajupusu ry ja Piällysmies ry Etelä-Savosta sekä Päijänne-Leader ry ja Etpähä ry. Näiden neljän, jatkossa kahden, Leader-ryhmän hallitukset kokoontuivat syyskuussa Rantasalmelle yhteiseen koulutukseen, jossa saatiin sekä vertaistukea muutokseen, kuin erittäin hyviä ohjeita ja neuvoja muutosprosessiin. Päijänne-Leaderin ry:n hallitus osallistui yön yli kestävään koulutustilaisuuteen lähes täysimääräisesti.

Päijänne-Leaderin henkilöstö

Päijänne-Leaderin kantahenkilöstö on pysynyt miltei samana jo useamman vuoden ajan. Vuonna 2021 henkilöstössä tapahtui muutamia muutoksia. Maaseuturahaston toimintarahalla Päijänne-Leaderissa työskenteli toiminnanjohtaja Anu Taipale täysiaikaisena toimintarahalla ja hankeneuvoja-taluspäällikkö Virpi Kallioinen hanke- ja toimintarahalla. Elokuussa rekrytoitiin Virpi Kallioisen seuraajaksi Anna Koskinen. Virpi jää eläkkeelle loppuvuodesta 2022.

Kyläasioista vastasi kyläaktivaattori Henna Pirkonen Päijät-Hämeen Kylien kylätoiminnan avustuksella sekä työskennellen myös Heimohautomo- ja Kyläkoutsi -hankkeissa.

Maaseudun nykyaika ja tulevaisuuden kansalaistoiminta -hankkeessa (Heimohautomo) työskenteli yhteisöaktivaattori Joonas Karhinen. Joonas siirtyi syyskuussa 2021 KAUKO – yritysneuvontahankkeen yritysaktivaattoriksi.

Kalatalousryhmän aktivaattorina toimii Janne Ruokolainen, kalataloushankkeissa kalatalouskoordinaattorina toimi Katja Svahnback 30.6.2021 asti, jonka jälkeen samassa tehtävässä jatkaa Janne Niemimäki.

3. PAIKALLINEN KEHITTÄMISTOIMINTA JA TULOKSET 2021

3.1 PÄIJÄNNE-LEADER

Toimintaympäristön muutokset

Korontilanne haastoi edelleen maaseudun kehittämistoimintaa. Toinen poikkeusvuosi sujui jo kuitenkin helpommin, löysimme tavat kohdata turvallisesti ja etäyhteydet toimivat hyvänä lisänä.

Päijänne-Leader ry:n strategian toteutuminen on edennyt pääosin hyvin. Paikallinen kehittämisstrategia Yhdessä 2014- 2020 toimii myös siirtymäkaudella 2021-2022 tiekarttana kehittämiselle. Näkyvässä on, että strategia on edelleen ajanmukainen ja alueemme kehittymistä hyvin tukeva.

Strategian tavoitteiden toteumatilanne 2021

Strategiamme jakautuu neljään painopistealueeseen, joiden kautta paikallista kehittämistyötä tehdään.

Paikallinen pienyrittäjyys ja palveluinnovaatiot

Paikallisten tuotteiden, sekä oman osaamisen arvostus on noussut alueellamme viime vuosina. Meidän rahoitettaviksi hankkeiksi asti paikallisiin tuotteisiin ja palveluinnovaatioihin liittyviä hankkeita on päätyntä kuitenkin vähän. Palveluinnovaatioissa huomioidaan myös yhdistysten kekseliäät uudet toimintamuodot. Toimintavuonna 2021 rahoitimme poikkeuksellisen paljon yrityshankkeita.

Yhteisöllisyys

Strategisena tavoitteena Yhteisöllisyys-painopisteessä on ollut Kylä- ja Leader toiminnan tiivis yhteistyö, yhteisöllisyyden kasvu ja asuinalueiden toimivat yhteisöllisyyttä tukevat tilat. Painopisteen toteutuminen on edennyt strategian mukaisesti, käytännössä ylittäen tavoitteet. Yhteisöllisyys-painopisteessä toteutetut hankkeet kohdistuvat pääosin olemassa olevan infrastruktuurin kunnostamiseen sekä asuin- ja harrasteyhteisöä kehittäviin hankkeisiin.

Matkailu

Matkailu on ollut etenkin alkuohjelmakaudesta Päijänne-Leaderin painopisteiden kärjessä rahoitettujen toimenpiteiden osalta. Matkailutoimenpiteiden rahoituksessa Leader-ryhmä on löytänyt oman roolinsa alueen toimijoiden ja muiden rahoittajien joukossa. Leader-rahoitteiset hankkeet tukevat isoa alueellista rakennetta mm. kohdistamalla rahoitusta pienten toimijoiden hankkeisiin, mm. kyläyhdistysten luontopolkuihin, tapahtumiin ja pienten yritysten matkailuinvestointeihin. Matkailuhankkeiden osuus rahoituskehiksestämme on onnistunut optimaalisesti.

Maaseutuasumisen uuden muodot

Strategisista painopisteistä haastavin ja mielenkiintoisin on maaseutuasumisen uudet muodot, jossa tavoitteen on tukea mm. yhteisöasumisen, ryhmärakentamisen ja ekokyläien syntymistä uusina asumisen innovaatioina alueellamme. Ohjelmakauden alkupuolella teimme strategista valintaa tämän painopisteen aktivointitoimenpiteiden osalta ja kaukonäköisesti odotimme parempia aikoja. Meitä ehkä vähän jopa onnisti, sillä tämän strategisen painopisteen näkyvyys ja kehittämistarpeet tulivat erinomaisen hyvin esille koronavuosien 2020 ja 2021 aikana.

Julkisen tuen (eu+valtio+kunta) jakautuminen strategian painopisteittäin 2021

Yhdessä - painopisteet	Kpl	2021	%	2014-2021	%	Tavoite%
Pienyrittäjyys ja palveluinnovaatiot	12	278 332	40	1 208 157	24	25
Matkailu	5	93 978	14	1 277 366	27	30
Yhteisöllisyys	7	159 766	14	2 022 618	43	35
Maaseutuasuminen	3	158 320	23	295 110	6	10
Yhteensä	27	690 397	100	4 723 696	100	100

Hanke- ja yritystukihakemukset

Vuonna 2021 Päijänne-Leaderin hallitus käsitteli yhteensä 27 hanketta. Hankkeiden rahoitus jakautui sekä päättyneen ohjelmakauden 2014-2020 myöntökehykseen, että siirtymäkauden 2021-2022 myöntökehykseen. Siirtymä kautena toteutetaan päättyneen kauden strategiaa ja maaseutuohjelman lakeja ja asetuksia. Siirtymäkauden rahoituksella on oma myöntämisvaltuutensa.

Puolletuista hankkeista 11 oli yritystukia, 6 yleishyödyllistä investointihanketta, josta yksi oli teemahanke sekä 10 yleishyödyllistä kehittämishanketta, joista kolme oli alueiden välisiä kehittämishankkeita.

Ohjelmakauden alussa käyttöön otetulla ideavaihe-käsittelyllä pystyttiin sujuvoittamaan hankkeen läpikäyntiä hallituksessa, hallitus tuli tutummaksi hankkeen kanssa ja hankeajatus tuli entistä tarkemmin perattua ennen päätöksentekoa. Ideahanke-käsittelyllä pyritään helpottamaan sekä hakijan, että hankkeita valmistelevaa henkilöstön työtä karsimalla jo mahdollisimman alkuvaiheessa ne hankkeet, jotka eivät ole strategiamme mukaisia, tai täytä valintakriteerien edellytyksiä.

Yritystukien kysyntä oli poikkeuksellisen vilkasta. Läheskään kaikki yhteydenotot eivät johtaneet tukitoimiin, osa hankkeista ohjattiin eteenpäin ja osa yrittäjistä tarvitsi lähinnä keskustelukumppania. Vuoden 2021 aikana aloitettiin oman tuotannon alueiden välinen hanke, jonka tavoitteena on vahvistaa organisaatiomme yritysneuvontaa. Yritystukiin liittyvään kysyntään ja neuvontatarpeeseen kohdistuva osaavaa resurssi on oleellisen tärkeä onnistuneiden hankepäätösten edellytys.

Teemahankkeet

Toimintavuonna 2021 oli käynnissä yhteensä kolme teemahankekokonaisuutta; Yhdistysten pienet investoinnit, Uudenlaiset tapahtumat, investointi ja kehittämisosioineen sekä VILKAS-investointiteemahanke. Loppuvuonna käynnistettiin teemahanke TEUVO, jonka sisällöt painottuivat turvallisuuteen ja pieniin investointeihin. TEUVO:n hankepäätös saatiin alkuvuodesta 2022.

Oma hanketoiminta

Heimohautomo

Päijänne-Leader ry sai rahoituksen Hämeen ELY-keskuksesta Maaseudun nykyaika ja tulevaisuuden kansalaistoiminta Päijät-Hämeessä – kehittämishankkeelle (Heimohautomo). Hankkeen keskeisenä tavoitteena oli uudistaa ja vakiinnuttaa aktiivinen ja järjestelmällinen yhteistyö alueen eri toimijoiden välillä. Hanke on toteuttanut lukemattoman määrän erilaisia koulutuksia, tukenut yhteisöjä hankkeiden alustavissa suunnitelmissa, tuottanut yhteisöjen käyttöön laajasti erilaista koulutusmateriaalia mm. tapahtumien järjestämisestä, vapaaehtoisten kouluttamisesta sekä nuorten saamisesta mukaan toimintaa. Heimohautomo-hankkeessa työskenteli yhteisöaktivaattori Joonas Karhinen sekä kyläaktivaattori Henna Pirkonen. Hanke päättyi syyskuussa 2021.

UNTO – Uusia tapoja luoda ja toteuttaa yhdessä

Hankkeen tavoitteena on laatia alueiden asukkaiden, yritysten ja sidosryhmien näkemysten pohjalta ryhmien toimintaympäristön nykytilan kuvaukset ja tulevaisuuden kehitysnäkymät. Hankkeessa tullaan muodostamaan paikalliskehittämisen toimintamalli, jossa em. Leader-ryhmät pystyvät yhteistyössä hoitamaan

tehtäviään tuloksellisesti ja vaikuttavasti. Hankkeen aikana laaditaan suunnitelma siitä, miten em. Leader-ryhmien tekemässä aluekehittämisessä voidaan käytännössä hyödyntää nykyistä enemmän paikkatieto-dataa ja tutkimustuloksia. Hankkeen toteuttajina toimivat Leader-ryhmät Pohjois-Kymen Kasvu, Etpähä ja Päijänne-Leader.

MANU – Maaseutuasumisen uudet tuulet

Oman tuotannon hankkeena toteutettava MANU – Maaseutuasumisen uudet tuulet - hankkeen tavoitteena on parantaa uudentyyppisten asumisen ratkaisujen avulla mahdollisuuksia asua maaseudulla ja lisätä sitä kautta maaseudun elinvoimaisuutta. Tavoitteena on myös avata maaseutuasumisen mahdollisuuksia monipuolisesti selvittämällä mm. ekoasumisen ja yhteisöasumisen nykytila ja haasteet.

Hanke toteutetaan yhteistyössä Citymaalaiset – ryhmän sekä SKEY – Suomen Kestävän Elämäntavan yhdistyksen kanssa. Etenkin yhteistyö Citymaalaiset -ryhmän kanssa on tuonut valtavasti lisää ymmärrystä maaseutuasumisen ja monipaikkaisuuden kehittämistarpeisiin.

KAUKO – yhteistyöllä kasvua, uudistumista ja osaamista

Hankkeen tavoitteena on edistää Päijänne-Leader ry:n ja Etpähä ry:n alueiden maaseutuyritysten kasvua, uudistumista ja yhteistyötä. Hankkeen kautta aktivoidaan yrityksiä hakemaan maaseuturahaston mahdollistamaa yritystukea sekä pyritään löytämään ja luomaan yritysryhmiä, jotka haluavat lähteä kehittämään yhteistyössä toimintaa. Hanke vahvistaa ja kehittää alueen yritystoimintaa, lisää haettavia investointeja sekä luo yhteistyötä. Päijänne-Leader ry vastaa hankkeen hallinnoinnista.

Hanke tekee vahvasti yhteistyötä mm. ProAgrian HYMY-hankkeen kanssa.

KYLÄKOUTSI - osaamista kyliin ja kortteleihin

Kyläkoutsi-hankkeen päätavoitteena on luoda uusi laadukas yhtenäinen koulutuskonsepti valtakunnallisesti kyläasiamiehille sekä Leader -verkostolle käytettäväksi kylien ja korttelien kouluttamiseen. Hankkeen aikana kartoitetaan eri maakuntien osaajat ja hyvät käytännöt koulutusten osalta, työstetään yhtenäinen koulutusmateriaali ja testataan todellisessa koulutusilanteessa. Hankkeen toteuttavat SILMU-kylät, Uudenmaan Kylät, Päijät-Hämeen Kylät ja Kymenlaakson Kylät yhteistyössä Suomen Kylien kanssa. Hankkeen avulla myös vahvistetaan Suomen Kylien ja maakunnallisten kyläyhdistysten uutta brändiä ja yhtenäistä ilmettä. Hanketta hallinnoi Päijänne-Leader ry.

Nuoriso- ja YhteisöLeader-rahoitus

Nuoriso- ja YhteisöLeader-rahoituselementit ovat yksinkertaisia pienhankkeita yhdistysten tarpeisiin. Kummassakin rahoituksessa tukimaksimi 500 euroa/hanke. Hankkeisiin käytettävissä oleva rahoitus on jyvitetty kuntien maksaman kuntarahan suhteessa. Nuoriso- ja YhteisöLeader-hankkeet ovat olleet todella monipuolisia, kuoroasuista kylätalon keittiön kunnostamisen kautta jääharjoitteluvälineistöön.

Kehittämistoimet ja koulutukset

Leader-ryhmän oma kehittämistoiminta painottui vuonna 2021 siirtymäkauden hankkeiden aktivointiin, hankehallintoon sekä uuden strategiakauden valmisteluun. Toisena poikkeusvuotena pääosa erilaisista tilaisuuksista toteutettiin etäyhteyksin, mutta tarve kohtaamisiin ja keskusteluihin kasvokkain oli myös suuri. Tähän ongelmaan otettiin ratkaisuksi PopUp-toimistopäivät, joissa etätyöpäivä siirtyi mm. kunnantaloille ja kirjastoihin. PopUp-toimistopäivät todettiin etenkin kesäaikana erittäin toimivaksi tavaksi tavoittaa hanketoteuttajia sekä myös muita yhteistyökumppaneita.

Teemahankkeiden hankeinfot toteutettiin myös sekä etätilaisuuksina, että kunnittaisilla kierroksilla. Maaseudun kehittämistyössä mikään väline ei voita aitoa kohtaamista.

Viestintä ja tiedotustoimet

Leader-toiminnan viestintä on painottunut pitkälti hyödyntämään sosiaalista mediaa. Facebook ja Instagram ovat käytetyimmät viestintävälineet. Teemahanke-hauista, yhdistyksen kokouksista sekä muista isommista tapahtumista viestiään myös yhdistyksen nettisivujen kautta. Viestiä pyritään aktiivisesti viestimään myös muilla keinoilla, esim. tiedotteilla sekä suorilla kontakteilla toimittajiin. Uutiskirje lähti jäsenistölle kahdesti. Yhteistyötä viestinnässä tehtiin myös Hämeenraitti- viestintä-hankkeen kanssa.

Yhteistyössä Sisä-Suomen Kala-Leaderin ja Päijät-Hämeen Kylien kanssa osallistuimme Heinolassa Yhdessä enemmän messuille syyskuussa. Messuilla keskeisintä antia oli hanketoimijoiden tapaaminen, yhteistyökuvioiden virittely ja iloinen puheensorina.

3.2 PÄIJÄT-HÄMEEN KYLÄT

Päijät-Hämeen Kylät ry:n toiminta purkautui vuoden 2018 lopussa ja jatkui Päijänne-Leader ry:n alla omana jaostonaan vuoden 2019 alusta alkaen. Kylätoiminta jatkaa Päijänne-Leader ry:n alla hyvin itsenäisesti. Toiminnasta vasta Kyläjaosto, jonka jäsenistö on valittu alueellisesti kattavasti. Kyläjaoston toiminta mahdollistuu kylätoiminnan valtionavulla, samoin kuin muissa itsenäisissä maakunnallisissa kyläyhteenliittymissä.

Päijät-Hämeen Kylien tavoitteena on edistää hyvinvointia Päijät-Hämeessä paikallisesti. Asukkaita innostetaan toimimaan oman asuinympäristönsä kehittämiseksi. Päijät-Hämeen Kylät pyrkii vastaamaan ajankohtaisiin toimintaympäristön muutoksiin olemalla mukana aktiivisena vaikuttajana, toimijana ja kehittäjänä sekä verkostoituu toisten maakunnallisten paikallistoimijoiden kanssa.

Päijät-Hämeen Kylät tukee toiminta-alueen ja kylien kehittämistä tunnistettujen tarpeiden mukaan. Kehittämistyöllä halutaan lisätä kylien ja korttelien elinvoimaa, viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Kylien kehittämiseksi järjestetään koulutuksia, kyläiltoja sekä tapahtumia. Toiminnan keskiössä ovat kyläläiset. Kehittämistyötä tehdään yhteistyössä muiden toimijoiden ja muun muassa Heimohautomo -hankkeen kanssa.

Kyläjaosto

Kyläjaosto koostui kahdeksasta varsinaisesta ja kahdesta varajäsenestä. Kyläjaoston jäsenet edustivat alueellisesti lähes koko toiminta-aluetta. Kyläjaoston jäsenet ovat mukana alueensa kylä-/yhdistystoiminnassa aktiivisesti. Heta Järvelä toimii Suomen Kylät ry:n Tulevaisuusjaoston Päijät-Hämeen edustajana ja hänet otettiin Päijät-Hämeen Kylien nuorisoedustajaksi. Sihteerinä kyläjaostossa toimi kyläaktivaattori Henna Pirkonen.

Kyläjaoston kokouksia järjestettiin kuusi. Lisäksi tehtiin päätöksiä sähköpostitse. Kyläjaoston ja kyläaktivaattorin kesken käytiin keskustelua myös WhatsApp -ryhmässä, joka toimi pienempien ja pikaisten asioiden tiedottamisessa ja sopimisessa.

Kyläjaoston kokoonpano 2021

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Hannu Rinne, Päijänne-Leader ry:n edustaja, pj	Silja Kostia, Lahti
Päivi Riikonen, Asikkala	Heta Ahava, Asikkala
Outi Rautkoski, Heinola	
Kari Rauha, Hollola	
Katariina Lähteenmäki, Orimattila	
Pirjo Apajainen, Padasjoki	
Rauno Grönroos, Lahti	
Kaisa Märkjärvi, Iitti	

Päijät-Hämeen Kylien toiminta vuonna 2021

Päijät-Hämeen vuoden kylä

Hakijoita Päijät-Hämeen Vuoden Kyläksi oli kaksi kappaletta. Päijät-Hämeen Vuoden Kylä 2021 valintaa varten koottiin isompi valitsijaraati, johon kutsuttiin mm. Päijät-Hämeen liiton, alueen median ja edellisen vuoden Vuoden Kylän edustajia. Päijät-Hämeen Vuoden Kyläksi valittiin 2021 Vanha Vääksy Asikkalasta.

Kyläkalaasi

Kyläkalaasi järjestettiin Vanhassa Vääksyssä 11.7.2021. Maakunnallisen kyläjuhlan sisältö suunniteltiin yhdessä Vanhan Vääksyn kyläläisten kanssa. Päijät-Hämeen liiton terveiset ja Vellamo -viirin luovutti aluekehityspäällikkö Juha Hertsi. Järvi-Hämeen Osuuspankin lahjastipendin luovutti pankinjohtaja Teemu Sarhema. Asikkalan kunnan edustajista paikalla palkitsemassa voittajaa oli kunnanjohtaja Rinna Ikola-Norrbacka sekä kehittämisspäällikkö Isa Maunula.

Avoimet kylät ja Kyläralli

Päijät-Hämeessä oli Avoimet Kylät -päivänä 12.6.2021 yhteensä 51 toimintoa, joista osa oli verkossa olleita kohteita tai kylien luontokohteita ja osa fyysisiä tapahtumia. Lisäksi maallemuuton edistämiseen liittyviä karttamerkintöjä oli yhdeksän.

Kyläkahvit

Kyläkahveja järjestettiin etänä kolme. Teemoja oli työturvallisuus talkoissa ja tapahtumissa, Luontokohteet kylillä ja työllistä kylille. Etäkyläkahveja järjestettiin yhteistyössä mm. Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilun ja Juotavan Hyvän Etelä-Päijänteen kanssa.

Maallemuuttotalkoot

Maallemuuttotalkoot järjestettiin maallemuuton edistämisen näkökulmasta. Kohderyhmänä oli kylät, sidosryhmät, asiantuntijat sekä kaikki aiheesta kiinnostuneet. Tavoitteena Maallemuuttotalkoissa on saada kokoon keskusteleva ja ajatuksia sekä ideoita vaihtava ryhmä. Teemallisissa illoissa alustaja avasi aihetta, jonka jälkeen kuultiin puheenvuoro paikallisesta näkökulmasta. Maallemuuttotalkoita järjestettiin kaikkiaan kuusi ja teemat vaihtelivat kaavoituksesta markkinointiin ja kyläkummeista kiinteistöjen myyntiin. Illat järjestettiin etäyhteydellä yhteistyössä Auerakentämisen suunnitteluhankkeen (Vierumäen kyläyhdistys ry) kanssa.

Yhteistyö

Päijät-Hämeen Kylien toiminta perustuu yhteistyöhön paikallisten kylien ja toimijoiden kanssa. Maakunnalliset kyläyhdistykset ja alueen toimintaryhmät olivat keskeisiä yhteistyökumppaneita, samoin alueen kunnat, oppilaitokset, keskeiset viranomaiset ja hankkeet. Päijät-Hämeen alueella toiminut Heimohautomo -hanke loppui 2021 kesällä. Tiivistä yhteistyötä tehtiin muun muassa yhteisöjen sparrauksen ja tiedottamisen osalta koko hankkeen ajan.

Päijät-Hämeen Kylien kyläaktivaattori toimi Päijät-Hämeen yhdistysfoorumin jäsenenä edustamassa kyliä. Kyläaktivaattori on toiminut Suomen Kylät ry:n kyläjaostossa vuodesta 2019 alusta kyläasiamiesten edustajana.

3.3 SISÄ-SUOMEN KALATALOUDEN TOIMINTARYHMÄ

Päijänne-Leader hallinnoi Sisä-Suomen kalatalouden toimintaryhmää. Sisä-Suomen kalatalousryhmän muodostavat Etpähä ry, Jyväsräi ry, Maaseutukehitys ry, Pohjois-Kymen kasvu ry, Päijänne-Leader ry, Vesuri ry ja Viisari ry. Kalatalousryhmän strategisina painopisteinä on osaamisen, laadun ja innovaatioiden kehittäminen, infrastruktuurin ja toimintaympäristön kehittäminen sekä uusien tuotteiden ja markkinoiden kehittäminen. Rahoitusta Sisä-Suomen kalatalouden toimintaryhmällä elinkeinotalouden kehittämishankkeisiin Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta on käytettävissä noin 1,0 miljoonaa euroa kaudelle 2014–2020.

Kalatalousryhmän hallinto ja ohjaus

Sisä-Suomen kalatalouden toimintaryhmän ohjausryhmä vastaa kalatalouden toimintaryhmän strategian toteutuksesta. Ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa, helmikuussa ja syyskuussa 2021.

OHJAUSRYHMÄ	Taustataho
Evita Reitti	Pohjois-Kymen kasvu ry: n edustaja
Jukka-Pekka Jauhiainen	ETPÄHÄ ry: n edustaja
Anu Taipale	Päijänne-Leaderin edustaja
Raisa Saarilahti-Kulju	Vesuri-ryhmä ry: n edustaja
Tiina Seppälä	Maaseutukehitys ry: n edustaja
Leena Karjalainen	Jyväsräi ry: n edustaja
Marja Salonen	Viisari ry: n edustaja
Juha Piilola	Elinkeinojen edustaja
Juha Hertsi	Päijät-Hämeen liitto
Jorma Kirjavainen	Pohjois-Savon ELY-keskus (Kalatalous Järvi-Suomi)
Hilkka Laine	Keski-Suomen liitto

Hanketoiminnan osalta Kalajaosto käsittelee ja hyväksyy rahoitettavat hankkeet. Kalajaosto koostuu kattavasti alueen elinkeinonharjoittajista, kalastajista, koulutusorganisaatioiden edustajista ja Leader-ryhmien edustajista. Kalajaosto kokoontui vuonna 2021 kaksi kertaa toukokuussa ja lokakuussa.

JAOSTO	Etunimi	Sukunimi	Taho	LEADER-ryhmä
Jäsen	Seppo	Niskanen	Kalatalouden yrittäjät	Jyväsräihi ry
Varajäsen	Mervi	Rossi	Kalatalouden yrittäjät	Jyväsräihi ry
Jäsen	Jorma	Kääpä	Kalatalouden yrittäjät	Vesuri-ryhmä ry
Varajäsen	Markku	Jokela	Kalatalouden yrittäjät	Vesuri ry
Jäsen	Jukka	Nikkilä	Yhdistykset, vesialueen omistajat	Viisari ry
Varajäsen	Pasi	Koppinen	Yhdistykset, vesialueen omistajat	Vesuri-ryhmä ry
Jäsen	Veli-Matti	Saarinen	Yhdistykset, vesialueen omistajat	Maaseutukehitys ry
Varajäsen	Panu	Volanto	Yhdistykset, vesialueen omistajat	Maaseutukehitys ry
Jäsen	Risto	Kannel	Tutkimus, neuvonta, koulutus	Jyväsräihi ry
Varajäsen	Mervi	Rossi	Tutkimus, neuvonta, koulutus	Jyväsräihi ry
Jäsen	Tarja	Stenman	Tutkimus, neuvonta, koulutus, vpj	Viisari ry
Varajäsen	Tiina	Siimekselä	Tutkimus, neuvonta, koulutus	Viisari ry
Jäsen	Marja	Salonen	LEADER-ryhmät	Viisari ry
Varajäsen	Tuula	Koponen	LEADER-ryhmät	Vesuri-ryhmä ry
Jäsen	Pirkka	Ahola	LEADER-ryhmät	Päijänne-Leader ry
Varajäsen	Virpi	Kallioinen	LEADER-ryhmät	Päijänne-Leader ry
Jäsen	Esa	Kotilainen	Kalatalouden yrittäjät	Viisari ry
Varajäsen	Jani	Suvanto	Kalatalouden yrittäjät	Viisari ry
Jäsen	Pentti	Yli-Kaitala	Kalatalouden yrittäjät	Pohjois-Kymen kasvu ry
Varajäsen	Martti	Puska	Neuvonta	Pohjois-Kymen kasvu ry
Jäsen	Ari	Seppälä	Kalatalouden yrittäjät	ETPÄHÄ ry
Varajäsen	Janne	Salminen	Kalatalouden yrittäjät	ETPÄHÄ ry
Jäsen	Heikki	Tuomainen	Tutkimus, neuvonta, koulutus, pj	Päijänne-Leader ry
Varajäsen	Arto	Immonen	Tutkimus, neuvonta, koulutus	Päijänne-Leader ry

Sisä-Suomen kalatalousryhmän ohjelmasta rahoitetut hankkeet 2016-2021

Rahoitetut hankkeet, niiden toteutusaika, toteuttaja, tilanne ja kokonaisrahoitus:

- Kapeenkosken kalastus- ja elämyspalveluiden yritysryhmähankkeen esiselvityshanke, 1.10.2016-31.12.2018, Kapeenkoski Oy, päättynyt, kokonaisrahoitus 5 500 euroa.
- Täpläravun ja vajaastihyödynnettyjen kalojen menekinedistäminen vauvasta vaariin, 15.3.2017 – 31.12.2017, Nyystölän osakaskunta, päättynyt, kokonaisrahoitus 7290 euroa.
- VAKAVA, Vajaastihyödynnettyjen kalalajien verkosto- ja aktivointihanke, 31.3.2017-31.12.2018, Etelä- ja Keski-Päijänteen kalastusalue, päättynyt, kokonaisrahoitus 32 600 euroa.
- Kierrenuotan kehittämishanke, 1.7.2017-31.12.2018, SSYP-kehitys, päättynyt, kokonaisrahoitus 40 674 euroa.
- Villin kalan käytön edistämishanke, 22.5.2017-30.9.2017, Koulutuskeskus Salpaus, päättynyt, kokonaisrahoitus 10 000 euroa.
- Esiselvitys kalankasvatuksen aloittamiseksi kiertovesilaitoksessa Päijät-Hämeessä (KIERTOVESI-KASVATUS LIIKETOIMINNAKSI 2020), 17.8.2017-31.12.2018, LADEC, päättynyt, Kokonaisrahoitus 30 000
- Järvikala markkinoille, 1.10.2017-28.2.2018, JAMK, päättynyt, kokonaisrahoitus 23 827
- Aquaponisen vesiviljelyn mallin suunnitteluhanke, 1.9.2017-31.12.2018, JAMK, päättynyt, kokonaisrahoitus 30 000 euroa

- Selvitys Sisä-Suomen kalaraaka-ainevirroista viennin näkökulmasta, 5.12.2017-31.12.2019, Pro-fashional Eija Villberg Oy, käynnissä, kokonaisrahoitus 19 250 euroa
- Aquaponisen vesiviljelyn jatkohanke, 1.12.2018-31.12.2020, JAMK, käynnissä, kokonaisrahoitus 65 000 €
- Kalastuksen ja kalanjalostuksen protopaja, 1.3.2019 – 31.12.2020, JAMK, päättynyt, kokonaisrahoitus 37980 €
- Elinkeinokalatalouden tulevaisuus Sisä-Suomessa-esiselvityshanke, 17.01.2019 - 31.12.2019, Päijänne-Leader, päättynyt, kokonaisrahoitus 22 275 €
- Mestari-kisälli-hanke, 1.6.2019-30.6.2021, Päijänne-Leader, käynnissä, kokonaisrahoitus 143900 €
- Kymenlaakson sisävesien elinkeinokalatalousselvitys, 1.1.-31.10.2020, XAMK, käynnissä, 28 237 €
- Kehittyvä elinkeinokalatalous Sisä-Suomessa, 5.9.2019 – 31.12.2020, Päijänne-Leader, päättynyt, 33 175 €
- Sisä-Suomen matkailukalastuksen nykytila ja tulevaisuuden edellytykset, 7.4.2020-30.6.2021, Päijänne-Leader, käynnissä, 23 000 €
- Lähikalan arvoketjun keittäminen Sisä-Suomessa, 5.3.2020 – 31.10.2021, Päijänne-Leader, käynnissä, 50 175€
- Kalastajien ja vesialueenomistajien yhteistyön kehittäminen Sisä-Suomessa-hanke, 1.1.2022 – 31.12.2022, Witas, 12 200€
- Järvikalat osaksi kotitalouden perusopetusta Päijät-Hämeessä-hanke, 1.12.2021-31.12.2022, Etelä-Suomen Maa- ja kotitalousnaiset,

Toimenpiteet vuonna 2021

Aktivointi

Aktivointia on tehty hyvin monilla tavoin. On panostettu eri toimijaryhmien tiedon lisäämiseen ja heidän sitouttamiseensa kalatalousryhmän toimintaan. Lisäksi on tavattu kuntien edustajia, koulutusorganisaatioiden, eri säätiöiden, kalatalouskeskusten ja yhdistysten edustajia sekä alan yrittäjiä, joita on ohjattu ja aktivoitu toimintansa kehittämiseen. Yrittäjien aktiivisuus ja menestyminen sitä kautta luo pohjan koko kehittämistoiminnalle.

Sisä-Suomen kalatalouden toimintaryhmässä työskenteli vuonna 2021 kaksi kalatalouskoordinaattoria Mestari-Kisälli – hankkeessa sekä Lähikalan arvoketjun kehittäminen Sisä-Suomessa – hankkeessa. Kalatalouskoordinaattorina toimi 1.8.2020 – 30.6.2021 Katja Svahnback. Katjan siirryttyä muihin tehtäviin hankekoordinaattorina ko. hankkeissa jatkaa Janne Niemimäki.

Hankeistaminen ja esiselvitykset

Varsinaisten, hakemukseksi asti edenneiden hankkeiden lisäksi on tehty runsaasti ideointityötä eri tahojen kanssa. Yksi tärkeimmistä teemoista on ollut särjen ja muiden vajaastihyödynnettyjen kalalajien saaminen ihmisravinnoksi. Aihetta koskettavia hankkeita on satu käyntiin ja itse asiaa saatu edistettyä verkostoja luomalla ja tiedonvälitystä lisäämällä.

Hankeistamista ja esiselvityksiä on tehty myös mm. täpläravun menekinedistämiseksi, kalastajien tietotaidon kartoittamiseksi ja yhteistyöverkostojen lisäämiseksi. Yrityskäyntejä tehtiin vuonna 2021 yhteensä 14. Yritystapaamisten kohteena oli kolme jalostus- ja kaksi kalastusyrittystä. Yrityskäyntien tehtävänä oli tutustua alueen kalatalouteen ja siihen liittyviin toimijoihin ja kehittää

yritysten toimintaa. Vuoden 2021 aikana yhteydenpito yrityksiin siirtyi suurelta osin verkkoon ja puhelimitse tehtäväksi.

Viestintä

Viestintään on saatu lisätehoa Mestari-Kisälli- ja Lähikalan arvoketjun kehittämishankkeesta. Niissä on tuotettu mm. videomateriaalia sosiaaliseen mediaan. Videoita tuotettiin vuoden 2020 aikana kolme. Lisäksi Sisä-Suomen kalatalousryhmän hallinnoima Sisä-Suomen matkailukalastuksen nykytila ja tulevaisuuden edellytykset-hanke teki yhteistyössä Kinnon hallinnoiman Luontomatkailuonvauhtiratas-LUOVA_hankeen kanssa kaksi videota Kouvolan alueen matkailukalastuksen markkinoinnin tueksi. Videoita jaettiin Face-bookissa, Instagramissa, Youtubessa ja Twitterissä. Yhteensä kaikkia videoita on katsottu tai jaettu yli 40 000 kertaa.

Kestävää kasvua kalasta – Sisä-Suomen Kala-Leader strategia 2021- 2027

Strategian laadinnan alkuvaiheessa tarkasteltiin edellisen ohjelmakauden tuloksia. Ohjelmakaudella 2014-2020 rahoitettiin yhteensä 20 hanketta. Näistä osa toteutui erinomaisesti, osa keskinkertaisesti ja osa jossain määrin epäonnistui. Epäonnistumisista on pyritty oppimaan.

Varsinaisesta strategiaprozessista on vastannut Päijänne-Leader ry. Strategiatyö kuulemisineen on tehty vuoden 2021 aikana. Strategian laadintaprosessi on pidetty mahdollisimman paikallislähtöisenä. Ohjelman laatimiseen ovat osallistuneet alueen elinkeinokalatalousyrittäjät, oppilaitokset, hallinnon edustajat sekä vesialueiden omistajat. Lisäksi strategian suunnitteluun ovat osallistuneet alueen kehittäjäorganisaatioiden ja kuntien edustajat. Tärkeä rooli strategian laadinnassa on ollut alueen Leader-ryhmillä ja kalatalousryhmän ohjausryhmällä, jotka ovat osallistuneet strategian tekoon koko laadintaprosessin ajan.

Alkuvuodesta 2021 toteutettiin sidosryhmäkysely. Maalis-toukokuun aikana järjestettiin yhteensä yksitoista kuulemistilaisuutta, joista saatua palautetta hyödynnettiin strategian laadinnassa. Tilaisuuksien tarkoituksena oli kerätä alan toimijoilta mahdollisimman paljon ideoita ja kehittämistarpeita alueen elinkeinokalatalouden kehittämiseksi.

Strategia jätettiin MMM:n lokakuussa 2021 ja alustava tieto strategian hyväksymisestä ja rahoituksesta saatiin alkuvuodesta 2022. Virallinen päätös tulee kevään 2022 aikana.

4. TALOUS

Päijänne-Leader ry:n taloustilanne

Yhdistyksemme taloustilanne on hyvä, oma pääoma positiivinen. Yhdistyksen taloudessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Matkakulut ja muut tilaisuuksien järjestämiseen liittyvät kustannukset olivat koronatilanteesta johtuen merkittävästi pienemmät. Hankkeiden toteuttamiseen ja paikalliseen kehittämistoimintaan ei poikkeustilanne ole aiheuttanut merkittäviä muutoksia.